

STAVKA CESTNO ŽELEZNIŠKIN VSLUŽBENCEV VISI NA NITI.

V VZHODNEM MASSACHUSETTSU BO OBRAT NA CESTNIH ŽELEZNICAH NAJERZ USTAVLJEN NA 2. MAJA.

Slabo gospodarstvo in trgovačnost kompanije sta povzročili ta položaj.

Boston, Mass. (Nicholas Beifel, Fed. Press). — Javno je, da upravitelj Eastern Massachusetts Street Railway kompanije s svojo brezobzirno zahtevno, da se medza zniža brez pogajanja za dvajset odstotkov, povzročila stavko na 2. maja. Od organiziranih uslužbencev je glasovalo 1698 za stavko, 71 pa proti stavki. Izid glasovanja pomeni, da bo obrat na cestni železnici ustavljen v 90 mestih. Na stavko bo pozvanih 2.800 uslužbencev in prizadetega bo en milijon ljudstva.

Upravitelj niso vprašali nikogar drugega za svet kot sebe, ko so podzveli prve korake za znižanje medze. Časnikarjem so preje naznanili, da bo medza znižana kot pa uslužbencem. V zadnjem septembru so podpisali s uslužbeni pogodbo, da se medza poviša za dvajset odstotkov. V svojem ukazu pravijo, da so se življenske potrebe znižale v ceni za dvajset odstotkov in da ne morejo obratovati cestne železnice, dokler je veljavna pogodba, sklenjena v septembru.

Obratovanje železnice pomeni, da se medza poviša za dvajset odstotkov. Uvedli so sistem, da vodi voz en sam uslužbenec, ki upravlja delo motornika in sprevovalnika. Zaradi tega je bilo število uslužbencev znižano na 2.800. Po sedanji pogodbi prejema uslužbenec po 62 in 67 centov za uro dela. Skoraj na vseh vozovih opravlja delo po en uslužbenec. Sedemdesetna delo v tednu je gotovo nečloveško.

Upravitelj se pripravljajo za dolgotrajen boj. Pridružili so se veliki gonji za uničenje delavskih strokovnih organizacij v Novi Angliji. Tukaj je toliko ljudi brez dela in ostradanih, da mislijo, da jim bo igrača dobiti toliko stavkokazev, kot jih potrebujejo za obratovanje železnice. Položaj je slab... V avtomobilih dovažajo življenske potrebine in postelje v remljav v Lyannu, Lawrenceu, Haverhillu in drugih strateških središčih. To se vrši ob času, ko lahko vidi dovažanje večje število uslužbencev.

P. J. O'Brien, podpredsednik organizacije cestnoželezniških uslužbencev, je prejel informacijo, da upravitelj izdajajo potratno tisoče in tisoče dolarjev javnega denarja, ker delajo pogodbe s agencijami za zlonjenje stavke, restavracijami in ker izjavljajo, da bodo plačali višjo medzo, kot jo zdaj prejema uslužbenec, da lažje zlonijo stavko.

V Haverhillu bodo naleteli upravitelji na trdo grčo. Po državnem zakonu mora imeti vsakdo dovoljenje od občine, ki ima turovevalnišče za več kot pet oseb. Občinski svet v Haverhillu je izjavil, da ne bo dal družbi dovoljenja za prenovališče. Policijski komisar Alber Bartlett v Haverhillu je nasproten, da bi katera privatna kompanija zaposlila privatne detektive ali pa pretepače.

Parkman Flauders, socialist in župan v Haverhillu, pravi, če bo do upravitelji dovolil, da se iz tega položaja razvije stavka, da bo morala cestnoželezniška družba iz mesta. Ljudstvo v tem mestu je silno nezadovoljno s cestnoželezniško službo. Ko se razvije stavka, bodo lastniki avtomobilov dobili dovoljenje za pre-

KRVAVI IZGREDI V BRITSKI INDIJI; MNOGO MRTVIH IN RANJENH.

Bombaj, Indija, 29. apr. — V Maleganou, severovzhodno od Nasika, so izbruhnili veliki izgredi. Mnogo angleških konstablerjev je bilo ubitih in ranjenih. Rebeli so prerezali telefonske in telegrafске žice, valed česar niso še znane vse podrobnosti. Vlade oblasti so poslale vojaške čete v ugrožena kraje.

MANIFESTACIJA NA 1. MAJA V CHICAGU.

Vsi delavci so povabljeni, da demonstrirajo za svoje politične, ekonomske in socialne pravice.

POHOD NA ULICAH IN VELIKI SHOD V COLISEUMU.

Jutri je prvi maj, mednarodni praznik zavedenega delavstva. Ker je delavski dan letos na nedeljo, imajo vsi delavci priložnost, da se udeležijo svečanosti manifestacij in s tem pokažejo svojo razredno solidarnost. Manifestacije se vrše do malega v vseh mestih Amerike. Demonstracije bodo mirne kakor je delavsko gibanje mirno.

Socialistična stranka v Chicagu je izdala manifest, a katerim poziva delavstvo, da se udeleži velikega pohoda in shodov. Kolikor je že danes znano, se udeležijo pohoda vse socialistične organizacije in mnoge strokovne unije. V vrsti bodo organizirani peki, strojniki, haryarji, krojači, tesarji in mizarji, ševljarji, čepicarji in klobočarji, ki so se prijavili, da pridejo korporativno. Mnoge unije pridejo s svojimi godbami.

Program manifestacij je sledeči:

Delavske organizacije se zbere ob eni uri popoldne na Blue Island Ave. in Rooseveltovi (dvajseti) cesti. Vse organizacije, ki se bodo udeležile pohoda, morajo biti ob eni uri popoldne na tam. Nato se vrši korakanje po Rooseveltovi cesti do Wabash Ave., potem pa južno do Coliseuma, v katerem se vrši javen shod s govori in koncertom.

Govorniki v Coliseumu bodo Geo. E. Kirpatrick, B. Charney, Vladek, Daniel W. Hoan, Oscar Amcinger, Seymour Stedman, J. Louis Engdahl, Morris Baehali, S. P. Kramer, Morris Seakind in drugi.

Solisti na koncertu bosta med drugimi Francis Pepperte iz gledališča velike opere v Chicagu, Aleksander Kaminski, ruski violonist, igral bo socialističen simfoničen orkester.

Slovenski delavci v Chicagu, ne izostanite od teh manifestacij! Vsakdo se lahko pridruži članom slovenskega socialističnega kluba št. 1, ki bodo ob eni uri popoldne na določenem mestu, ako se ne udeležijo manifestacije pri svoji strokovni organizaciji.

Slava prvemu maju!

Angleški kralj je znižal plačo svojemu kuharju.

London, 29. apr. — Kralj George je znižal svojemu kuharskemu šefu plačo za \$2500 na leto; do sedaj je imel deset tisoč, odslej pa bo imel 7500 dolarjev letno. Šef je sprejel znižanje s pogojem, da ne bo pripravil več kot tri dvorne pojedine v letu in da prejme 500 dolarjev posebej za vsako pojedino, katere se udeleži več kakor dvajset oseb. Navadno je kuharski šef oskrbel osem do deset hanketov na leto, na katerih je bilo do dvesto oseb.

važanje potnikov za eno leto. Župan pravi, da se v konkurenčnem boju izkažejo svtomobilski kot smagovalci nad cestnoželezniško družbo.

DAN POČITKA V TEDNU JE TREBA ZA DELAVCE.

TEGA DEJSTVA SE ZAVEDAJO TUDI RAZVAHALOI MLEKA.

Podjetniki so seveda proti takemu počitku.

Chicago, Ill. — Organizirani razvažalci mleka zahtevajo en dan počitka v tednu. Organizacija je pripravljena podpisati pogodbo po stari mezdni lestvici, toda zahteva, da se tudi razvažalci mleka da en dan prepotrebnega počitka v tednu. Vsak slovek je sit dela v šestih dneh in sili so ga tudi razvažalci mleka.

Seveda so podjetniki proti tej zahtevi in šmokavzarsko časopisje jim pomaga. Prodvsem je to časopisje skušalo ustvariti javno mnenje, da je vsak razvažalec mleka nekakšen delavski aristokrat, ki se razkošno vozi po mestu in za zabavo razvažal mleko. Poleg se igra s steklenicami, v katerih je mleko, in ko se naveliča voziti po mestu, se pa vrne domov.

Kako visoka je medza razvažalcev mleka, nam pove izjava mr. Neera, tajnika njih organizacije. Prvih trinajst tednov prejme razvažalec mleka po štirideset dolarjev na teden, nadalje po eden in štirideset dolarjev.

Nekateri podjetniki skušajo v šmokavzarskem časopisju nepovili vis, da bo velika butara na gospodinjstve, če bodo razvažalci mleka imeli en dan počitka v tednu. V resnici ho pa stvar po sebi, da je vsak organizacija velika podjetnik, ki ho odpravišiti petdeset odstotkov potnih nadzornikov. Gospodinjstve bodo ravno tako prejemale vsaki dan svoje mleko kot zdaj. Mesto, da bo pripeljal mleka vsaki dan eden in leti mlekar, bodo pota tako urejena, da bo posebej nastavljen je en razvažalec za vsakih šest voz.

Tajnik organizacije dalje izjavlja, da stavke ne bo, ampak razvažalci ne bodo odnehali od svoje zahteve. Pred vsako tvrdko bodo stopili s svojo zahtevno od časa do časa, tako da se bodo pogajali z vsako tvrdko posebej in ne z vsemi in hkratu. Če pride do stavke, bo pozvanih le nekaj razvažalcev za stavko, da ne nastane pomankanje mleka.

Nekateri šmokavzarski dnevniki so skušali ustvariti mnenje, da se mleko ne bo dovažalo ob nedeljah. To je prazen strah. Čeprav se uvede šest dni dela v tednu, bo mleko dostavljeno vsaki dan, razlika bo le ta, da za sedmi dan dostavi drug razvažalec.

ČUDEN UCINEK DOHODNINSKEGA DAVKA.

Cambridge, Mass. — "Dohodninski davek napravi iz nas zelo hitro narod lažnjiveev," izjavlja profesor Charles J. Bullock, profesor ekonomije na harvardski univerzi. "Od kar je bilo sklenjeno premirje, čuti vsaki slovek, da je odmorek previsok in noče plačati svojega davka pošteno. Vsakdo občuti, da ga vlada oplenuje. Tako obdavljen, pod kakršnim zdej trpno, se ne da nikdar izvesti. Tak davek je destruktiven in uničujoč."

Ker je zelo malo delavcev, posebno pa delavskih družinskih očetov, ki imajo tako visoke dohodke, da plačajo dohodninski davek, je vsak komentat nepotreben, ker je jasno, v čigavem interesu je profesor govoril.

PANAFRIŠKI KONGRES V LONDONU.

New York, N. Y. — Na panafriškem kongresu, ki se obdržava v jeseni v Londonu, bo zastopanih pet in dvajset narodov. Skoraj vsaka zamorska skupina vsem sveta bo zastopana na kongresu. Britska delavska stranka se tudi udeleži kongresa.

GOMPERS OBTORIM, DA JE SVOJO NEVESTO SPAL V NEUNIJSKEM HOTELU!

Detroit, Mich. — Delavska federacija v Detroitu je uvedla preiskavo glede obtožbe, da je Sam Gompers, predsednik Američke delavske federacije, užival neunijske medene dneve s svojo nevesto, s katero se je poročil zadnji teden. Gompers je obtožen, da je dve noči spal z nevesto v neunijskem hotelu in užival brano, katero so pripravili neunijski kuharji in prinesli na mizo neunijski streljarji!

ENTENTA JE ZAVRGLA POGAJANJA Z NEMCIJO.

Anglija in Belgija sta odobrili francosko okupacijo Rupra.

NEMCIJA POPRAVILA PROTIPOGOJE.

Pariz, 29. apr. — "Matin" poroča danes, da je Lloyd George proti takojšnji okupaciji nemške doline Ruhr. Angleški ministri predsednik keli, da se Nemčiji prej pošlje ultimatum in se ji da malo več časa. "Matin" dostavlja, da bi George rad potolašil angleške kapitaliste, ki so proti okupaciji Rupra.

London, 29. apr. — Lloyd George je dejal včeraj v neki aborniti, da so nemški protipogoj glede odškodnine absolutno za nič. Dalje je rekel, da tega mnenja so vsi zavezniki in angleški vojni svetovalec pragednujejo francoski vojni na okupacijo Rupra, o katerem bodo govorili jutri na otvoritvi konferenca vrhovnega sveta v Londonu.

Na vprašanje, če Anglija podpira izsiljevalno taktiko Francije, je George rekel, da jo podpira v splošnem in v parlamentu bo danes prišla prihodnji četrtak, da bi se lahko debatiralo o tej stvari.

Neki višji uradnik v britkem vnanjem ministarstvu je izjavil, da so nemški protipogoj blazni ali zločinca, toda pot za pogajanje je ni dokrajja zaprta. Ako Nemčija pride s "pametnimi predlogi", se stvar lahko mirno poravnja.

Belgija se je tudi pridružila Franciji. Belgijski vnanji minister Jasper je rekel, da nemški protipogoj niso vredni, da bi se govorilo o njih.

Pariz, 29. apr. — Ministrski predsednik Briand je pred svojim odhodom v London snočil dejal v pogovoru s časnikarskimi poročevalci, da je Nemčija zato naslovila svoje protipogoj na Washington, ker bi rada naredila razdor med entento; ampak zavezniški poznanjo njen manevev in se ne bodo dali speljati v past.

"Ako bi bila Nemčija poštna — je rekel Briand — bi se bila obrnila naravnost na reparacijsko komisijo, ne pa na Ameriko. Dr. Simons je hotel izkoristiti sedanji položaj v Washingtonu, toda v tem je razgall svojo igro. Mi ne bomo nič več čakali. Z Nemci ne bo več nobene konference. Okupirali bomo teritorij, ki ga mislimo okupirati in ki bo vrednostno poročstvo za naš program. Nemčija mora razumeti, da ni zmagovalka in da moč ni več v njenih rokah. Pričakujemo, da bo okupacija nemškega teritorija koristanostna s finančnega stališča in obenem nam bo dala v roke središče njihovega tovarniškega distrikta kakor tudi sree nemške municijske industrije. Da, okupacija Rupra se mora izplačati!"

Berlin, 29. apr. — Tukaj je bilo izdano poluradno poročilo, da je nemška vlada pripravljena modificirati svoje odškodninske protipogoj, ako to zahteva vlada Združenih držav.

Na zahtevo angleške vlade, da Nemčija pojmasi, v kolikem času plača celokupno vsoto 200 milijard zlatih mark, je nemška vlada včeraj odgovorila, da v dobi petdeset do osemdeset let. Ententa ni s tem zadovoljna kajti njen maksimum časa je 42 let.

STAVKA V PAPIRNI INDUSTRIJI VISI NA NITI.

PAPIRNI TRUST HOČE ZA VSAKO CENI POBLABŠATI DELOVNE RAZMERE.

Delavci se s ogromno večino glasov zavrgli trustovsko ponudbo za znižanje medze in podaljšanje delavnika.

New York, N. Y. — Če se ne zgodi nekaj nepričakovanega, tedaj bo delo v papirnicah in tovarnah za lesno kašo ustavljeno v začetku maja. Zastopniki International Paper kompanije — papirnega trusta — in drugih manj važnih kompanij, ki izdelujejo lesno kašo, so zavrgli predlogo organizacije delavcev v papirnicah in tovarnah za lesno kašo. Delavci so pa že odglasovali s ogromno večino, da ne sprejmejo tridesetodstotnega znižanja medze in podaljšanja osemurnega delavnika na deveturni delavnik.

Sedanje pogodbe prenehajo pri nekaterih družbah prvega maja, pri drugih pa enajstega maja. Značilno je za trustovce, da hočejo delavce opleniti za njih medzo in jim podaljšati delavnik. Nekako štrinajst dni prej, predno so trustovci predlagali, da se utrga medza in podaljša delavnik, je lelo finančno poročilo papirnega trusta, ki govori, da šmakdar ni bil profit tako visok kot v letu 1920. Na vsako delniko je bilo izplačanih kot čisti dobiček \$63.07, medtem ko so delničarji v prejšnjem letu prejeli le po \$13.24 na delniko.

Očitno je lamski ogromni dobiček, ki hočejo povečati takojšnji profit pri gospodih trustovcih, da prihajajo s predlogom, da se zniža medza in podaljša delavnik. Družace si je sploh nemogoče tolažiti trustovsko zahtevo. Gospodje se so se tako privadili visokih profitov, da hočejo še več izžeti iz delavcev.

To je lepa ilustracija današnjega produkcijskega sistema za profit. Vnriče takih dogodkov se drznejo nekateri šmokavzarski listi zmerjati delavce, da so pokeljivji iz da preveč zahtevajo za svojo delo. Predznost časnikarskih blapčevov je ravno tako velika kot nesramnost njih gospodarjev, ki jim nalagajo, da naj pšejo za njih interese, ko ne vedo kam s profitom, ki so ga izprežali iz delavstva.

Pa še nekaj govori ta ogromni profit. Izgovor, da primanjkuje listovni papir, je služil za pomnožitev profita nikdar stih papirnih trustovcev. In ker se zdaj ne da več skrivati, da je dosti papirja, hočejo trustovci še več izprežati iz delavcev, kot popuste pri cenah za papir.

KRVIČEJEN STAVKOKAE.

Fenbody, Mass. — V stavki pri Lawrence Leather kompaniji so pričeli govoriti samokresi. Seveda so štrajkarji, katerih je 1500, ne poslužujejo revolverjev, ampak stavkokaz George H. Carter je bil aretiran, ker je streljal in ranil štrajkarja Edward Bourca. Policijski načelnik Grady je obljubil protekajo obema strankama in je udavno odklonil prošnjo Calfskin kompanije za importiranje profesionalnih pretepačev.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo deloma oblačno in gorko. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 55, najnižja 45. Solnce izide ob 5.48, zaide ob 7.47.

zadovoljna kajti njen maksimum časa je 42 let. Berliško časopisje piše, da bodo protipogoj zavrnili. "Vorwaerts" pravi, da vlada ne sme čakati, marveč naj pripravi druge protipogoj, ako hoče, da ententa privoli v ponovna pogajanja.

DELAVCI SO SE PONUDILI, D ASAMI VODIJO CESTNO ŽELEZnico.

Des Moines, Iowa. — Tukajšnji cestnoželezniški uslužbenec so po svojem odboru predložili razsodiščnemu svetu ponudbo, da sami prevzamejo upravo in obratovanje pouličnih železnic v mestu. Razsodiščni svet se bavi s vprašanjem nove medzne lestvice. Dr. E. J. Kirby, predsednik razsodišča, je obljubil, da vzame ponudbo v pretres.

ANGLEŠKI RUDARJI PRETRGALI POGAJANJA.

Najnovejša ponudba vlade je bila v kol in stavka se bo nadaljevala.

RUDNIŠKI MAGNATJE HOČEJO VOJNO NA VSAK NAČIN.

London, 29. apr. — Pogajanja med stavkajočimi rudarji, lastniki rudnikov in vlado so bila včeraj zopet pretrgana. Eksekutiva rudarjev je zavrgla najnovejšo ponudbo vlade in zapustila konferenco. Vlada je ponudila deset milijonov dolarjev državne podpore rudarjem do 1. avgusta t. l., ako rudarji sprejmejo poprečno znižanje medze treh šillingov dnevno. Rudarji so odgovorili, da sprejmejo k večjemu dva šilinga znižanja in to s pogojem, da poprečno znižanje ne sme biti manjše kakor so cene življenskih potrebščin.

Rudarji so tudi toliko popustili, da soznano odlože svojo zahtevo za znižanje dobička, ako se izdela nova medzna lestvica na temelju obstoječih cen življenskih potrebščin.

Rudarska eksekutiva je snoči predložila poročilo o poteku pogajanj konferenci rudarskih delegatov, ki so odobrili stališče glavnih odborikov. Nato je bil na dnevnem redu predlog, da se akcija eksekutive predloži okrožnim svetom rudarske organizacije; predlog je bil sprejet. Delegatje so rekli, da bodo rudarji nedvomno odobrili korak eksekutive za nadaljevanje stavke.

Eden delegatov s imenom McGuirk je izjavil, da lastniki rudnikov hočejo na vsak način imeti vojno.

"Pa jo naj imajo," je nadaljeval. "Rezerve premoga v državi so že pri kraju. Mogoče pride do bojev ne samo v Walesu, temveč v mirnih krajih Lancashira, ampak odgovornost bo na strani lastnikov rudarjev. Reklamo že in že danes ponavljamo: rajši stradammo, kakor da bi se podali!"

Delavska trozveza je definitivno razpadla.

J. A. Cooke, delegat rudarske organizacije, je izjavil, da Zveza rudarjev se ne vrne več v trozvezo, dokler ne bo popolnoma reorganizirana.

SLEPARIJA JE PODLAGA KUPOLJI.

Springfield, Ill. — Časopisje, ki zastopa interese privatnega biznisa poroča, da nekateri uslužbenci štajajo narobe Babcockovo preizkušnjo za mleko in da so poročila o tem napačnem stanju došla departментu za pojedelstvo.

To pomeni, da so nekateri farmarji prejeli manj za svoje mleko, drugi pa več. Taka igra se je igrala po zadržili v velebizniškem časopisju, da so zvebili farmarje od konkurenčnih kupcev.

VIZGALICE NISO ZA OTROKE.

Chicago, Ill. — Petletna Ruth Mackerello se je igrala s vizgalicami in pri tem se ji je zapnila oblika. Zadržila je zelo hudo obliko, predno se je policaar Daniel P. Loneyjn posrečilo ugledati gorečo obliko. Tudi policar je hudo opečen.

PROSVETA

GLASLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$4.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vna, kar ima stik s letom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v obljepaju n. pr. (March 31-31) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem časovno potokla naročnina. Ponovite je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

DELAVSKE PRAZNIKE JE ZOPET TUKAJ.

Letos bo večinoma izostala blamaža na prvega maja za šmokavzarje in tiste oblastvene organe, ki so lani pisali, pridigali in oznanjevali, da na prvega maja izbruhne strašna revolucija po vsem svetu, ki ima namen kar čez noč postaviti ves sedanji gospodarski red na glavo. Če bi oznanjevalci o prihodu te revolucije lani premislili, kaj govore, bi prišli do prepričanja, da je njihovo oznanjevanje bedastoča, za kar govore razni razlogi.

Predvsem je jasno, da se revolucija ne da napraviti na povelje in ob eni uri po vsem svetu. Zgodovina pripoveduje za neovrgljivi dokazi, da revolucionarji niso še nikdar naznanili ure in dneva, kdaj izbruhne revolucija. Pa tudi najbolj revolucionarni voditelji ne morejo ustvariti revolucije, če ni za revolucijo ljudstvo, če ni zanj armada in če niso zanjo ugodne razmere. Ta resnica je tako razumljiva, da jo lahko zapopadejo otroci, le šmokavzarjem in nekaterim oblastvenim organom ni šla v možgane. In zaradi tega zanje blamaža tudi ni izostala, kajti prvi majnik je ravno tako mirno potekel, kjer ni nahujakani element provociral pretepov, kot vsi drugi dnevi v letu.

Najbolj glasno o prihajajoči revoluciji na prvega maja so lani kričali v Parizu, ameriško šmokavzarsko časopisje je pa ta prazni krič obdelavalo po svoje in ščuvalo oblastvene organe proti vsemu, kar ne verjame, da je vse gola, čista in zlata resnica, kar objavijo šmokavzarski listi.

Letos ni tega krika, in to je popolnoma razumljivo. Lani je marsikdo s strahom pričakoval prvi majnik, ki se je dal zapeljati od šmokavzarskega časopisja. Ali tudi tem ljudem, če nimajo direktnih interesov, da hujakajo proti delavstvu, so se odprle oči, da so spoznali, da jih je šmokavzarsko časopisje potegnilo za nos. Medved gre le enkrat plesati na led. In če bi letos šmokavzarsko časopisje zopet pričelo vezati otrobe o prihajajoči revoluciji na prvega majnika, bi bilo težko najti človeka, ki bi verjel v te čenče in tako gobezdanje.

Pa tudi v Washingtonu piha druga veter. V justičnem departmentu so zdaj ljudje, ki se ne dajo tako hitro speljati na led s takimi pripovedkami. Tudi v naseljeniškem biroju, ki je del delavskega departmenta, ne najdejo take vesti nobene vere. In tako so se šmokavzarji prepričali, da letos saj v Ameriki ne bodo napravili najmanjšega vpliva s pripovedkami o revoluciji na prvega majnika, in zato so take vesti izostale.

Prvi majnik ni dan določen za socialno revolucijo, ampak je delavski praznik, na katerega delavstvo protestira proti obstoječim krivicam in manifestira za svoje pravice. Povsod so take manifestacije vrše popolnoma mirno, če niso izvršene provokacije ali napadi na mirne manifestante.

Tudi letos bo delavstvo manifestiralo mirno in dostojno, kot je to izvršilo druga leta, od leta 1890 sem po storjenem sklepu mednarodnega delavskega kongresa v Parizu v letu 1889. Ta mednarodni delavski kongres je proglasil prvi majnik za delavski praznik in tudi določil, zakaj se praznuje. Njegovih zaključkov ni še dozdaj spremenil noben delavski mednarodni kongres z ozirom na praznovanje prvega majnika kot delavski praznik, zaradi tega so njegovi zaključki še dandanes veljavni za mednarodno organizirano delavstvo.

Tudi v letu 1890, ko je mednarodno organizirano delavstvo prvič praznovalo prvi majnik kot delavski praznik, so mogotci v Evropi pripravili topove, puške in bajonete. Tri dni pred prvim majnikom je bilo prepovedano vojaštvu zapustiti vojašnice, da ne pridejo v dotiko z delavstvom. Vse buržoazno časopisje je poročalo o strašni revoluciji, ki ima začeti vprav na prvega maja, v kateri se bo človeška kri prelivala kar v potokih. In kaj se je zgodilo? Mednarodno organizirano delavstvo je ustavilo povsod delo na prvega maja, kjer je bila njegova organizacija tako močna, da je lahko to izvršila. Dopoldne so se povsod obdržavali shodi, popoldne pa zabava na prostem. Kjer delavska organizacija ni bila tako močna, da ustavi delo, je pa zvečer priredila veselico ali pa shode, da tako pokaže, da se v protestih in manifestaciji strinja z onimi, ki so s popolnim delopustom obhajali prvi majnik kot delavski praznik. In tako so se praznovali vsi prvi majniki do letos, izjema je le bila v vojnem času.

Semintje so pa šmokavzarski listi zagnali vseno krič, da se za prvi majnik pripravila strašna krvava revolucija. To se je zgodilo v presledkih. Ali vselej se je pokazalo, da so šmokavzarski listi in tisti, ki so trdili, da prav zanesljivo izbruhne revolucija na prvega majnika, debelo lagali, da zbegajo javnost in ustvarijo proti praznovanju prvega majnika predsodke.

Prvi majnik pa ne služi delavstvu le kot dan protesta proti obstoječim krivicam in dan manifestacije za delavske pravice, ampak je tudi izraz delavske solidarnosti križem sveta. Delavstvo protestira proti krivicam in manifestira za svoje pravice, a obenem izraža, da je solidarno v svojih zahtevah in v svojem protestu kot proizvajajoči razred, ki ne prejme tega, kar mu gre za njegovo mukotrpno delo po božjih in naravnih zakonih.

DOPISI.

Terre Haute, Ind. — Na železniškem križišču na 19. cesti in Maple ulice se je 22. aprila t. l. pripetila velika nesreča, ki je zahtevala zopet človeško živ. Ko je hotel John Dunn, 22 let star in voznik Ameriške železniške ekspresne družbe (American Railway Express Co.) iti z vozom čez železniški tir je v istem času pridrivil brzovlak povozil njega in konja. Nesrečnega voznika je vlak vnel s seboj kakor tri bloke in nato je prišel pod kolesa lokomotive, ki so ga zrezali vsa na kose, in da so potem zbirali posamezne kose po tiru. Konj je bil tudi na mestu ubit. Nesreča se je pripetila okrog poldnev popoldne. S kakor hitreje je vlak vozil ne vem, toda sklepa se na iz tega, ker se je vlak ustavil šele potem ko je vozil še štiri bloke od mesta, kjer se je pripetila ta nesreča, da ni vozil počasi. Kdo je vzrok te nesreče, še tudi ne vedo. Čuvaj na dotičnem križišču pravi, da ni videl voznika, da bi ga opozoril, ubiti pa tudi ne more govoriti. — Ubiti voznik zapušta ženo in enega otroka.

Na tem križišču se je pripetilo še več nesreč, akoravno je valičen čuvaj ponoči in dnevno; ni pa nobenih zatvornih naprav, ki bi podvojni nek samozan lepar v rokah, s katerim svari ljudi, da naj ne hodijo čez železnice, ako prihaja vlak, toda največkrat se sploh ne vidi tega loparja. Na dotičnem križišču je šest tirov in vsaki vedno vozijo sem in tja. Ako bi železniška družba napravila železniške zatvornice, bi se število nesreč takoj znižalo na minimum.

Toda dokler bo ljudstvo volilo v mestni občinski odbor moše, katerim je lastne šep več, kot pa blagostanje in vrnost ljudstva, toliko časa ni mogoče pričakovati, da bi tukajšnja mestna občina zahtevala kaj takega od železniške družbe. — Poročevalec.

West Frankfort, Ill. — Akoravno so tukaj delavske razmere zelo slabe, kljub temu še vedno prihajajo od vseh strani delavci v tukajšnje okolice za delom.

Dne 19. aprila t. l. so se vršile v tukajšnjem mestu občinske volitve, in ako bi se veroval v čudeže, bi rekli, da se je zgodil čudež. Pred volitvami je vsakdo smatral tukajšnje mesto za zelo napredno mesto, domalega ne delavstvo je organizirano strokovno in politično, imamo farmersko delavsko stranko in še druge politične stranke. Toda konecem konca je bil pa izvoljen za župana — šujte in strmit — največji zagrisonec vsa napredka, Rev. J. E. Storg od takozvane "Christian Church". Do županskega stolčka za dobo dveh let so največ pomagale ženske. Nihče se ni nadejal kaj takega. Toda, well, kar je, je in dve leti bo mo imeli za župana dušnega pastirja in neverujem, da bo peklensček imel kaj posla v temu mestu. Kako se že glasni oni prevor: "Dolgi lasje. . ."

Apeliran na vse tukajšnje rojake, organizirajte se strokovno, in politično in gospodarsko, ker le na ta način nam bo mogoče z uspehom bojevati proti našim izkoriščevalcem. Podučiti moramo tudi naš ženski spol, da bo znal pravilno rabiti glasovnico, podučiti je treba ženske, da je vzrok sedanji krivični sistem, da je ženski spol tako izkoriščen, in da bodo ženske prišle do svojih pravic le takrat, kadar bo poginil sedanji sistem agrarnega izkoriščanja, in da ni treba pričakovati izboljšanja od nasprotnikov delavstva. Kdo najbolj občuti sedanje izkoriščanje ljudstva? Ženske same, ker možki ne morejo dovolj

zaslužiti za človeku primerno življenje. Izobraževati jih moramo, ker le z izobrazbo moremo doseči to, kar zahtevamo. Izobražen človek lahko porabi glasovnico v svojo korist, dočim je neizobražen samo predmet izkoriščanja in čim manj je ljudstvo izobraženo, tem ugodnejše polje imajo velepodjetniki in denarni mogotci za izkoriščanje.

Na društvenem polju še precej dobro napredujemo. Toda kljub temu je v tukajšnji naselbini in okolici še precej rojakov, ki še niso člani nobene podporne organizacije. Na vse to apeliraj, pristopite k najmočnejši in najboljši slovenski podporni organizaciji, Slovenski narodni podporni jednoti, da v slučajju boleli ali nesreče ne boste osamljeni. — A. Kravljica.

Zornia, O. — V tukajšnji naselbini imamo vedno dovolj zabave, katero nam preskrbijo gotovi faktorji.

Pretekli mesec je bil tukaj splošni lov na pec. Ko sem nekoga dne šel po ulici sem opazil nekega policaja s lovsko puško na rami misliti hoditi po ulici. Komaj sem vprašal nekoga Anglača, kaj da to pomeni, je puška še položila in ko se ozrjem, sem videl nekaj velikih psov mrtvega ležati na ulici. — Najbrže bo sedaj dovolj onih klobošč, katere nekateri imenujejo "Dogs", katere sem tudi jaz enkrat pokrnel v Clevelandu in so bile po desetici; kar pa čene padajo, bodo mogoče sedaj po petici. Mislim, da maja meseca enkrat bodo še v prodaji.

Dne 15. aprila so pa lovili Rosinovega Jakata v tukajšnji naselbini. Vlastni prohibicionisti uradniki so prebrskali vse in svoj nos vtaknili v vsako ledenico (ice-box) misleč, da se ta grdoba skriva pri ledu. Obikali so tudi vse pivnice, v katerih se javno prodajajo mehke pijače, tajno pa krepče Rosinov Jaka goste. Marsikateri lastnik pivnice mehkih pijač je moral oditi s prohibicionisti uradniki v družbi s Rosinovi Jakatom na policijsko postajo.

Sem so prišli nekateri agentje iz Akrona, O. in prodajajo neko pijačo, ne rosinovec ampak naravno iz koruze meke. Koliko imajo uspeha ne vem, ker se ne sanjam preveč za take stvari.

Od tukaj je popihal nek Lovren Keber, in ni nič povedal svojih izvoljenki, kam je šel na potovanje. Dne 5. aprila sta vzele popolno dovoljenje, naslednji dan je pa izginil brez slovesa od svoje neveste. Moje priporočilo slovenskim dekletom je, da naj mu ne zaupajo in verjamejo preveč. Fant je star okrog 33 let, precej velike postave, in oči ima sive. Navadno obuje največ s onimi, ki so pred kratkim prišle iz starega kraja. Dekletom vedno pravi, da je star šele 28 let. Pred enim letom je bival v Johnston, Pa. — Naročnik.

Trompsdall, Minn. — Za "delavski dom" na Jesenicah, Slovenija so darovali še sledeči: Frank Vezovišek, Mulberry, Kans. štev. nabiralne pole 65 \$5; Joe Skof, Ramsey, O., št. nabiralne pole 279 nabral \$3.37. Že prej nabrano in v Prosveti izkazano vsoto \$293.85 sem poslal po American Express Co.) 30. oktobra 1920; 25. aprila t. l. sem poslal še naknadno \$8.12 po Ameriški ekspresni družbi (American Express Co.) št. čeka 2,392,307, stroški 25c. Skupaj sem torej poslal \$301.97.

Kot je razvidno iz zahvale, katero je tamošnji odbor poslal, so pa poslali nekateri rojaki ozir. društva naravnost odbora za "Delavski dom" na Jesenicah, kot se je meni tudi tozadevna naznanila. — Od odbora za "Delavski dom" sem dobil sledečo za-

hvalno pismo naslovljeno na uredništvo "Prosveta".

"Podpisani odborniki 'Stavbene in gostilniške zadruge 'Delavski dom na Jesenicah' (Savi vi) se tem potom najtopljeje zahvaljujemo vsem ameriškim strokovnikom ki so prispevali k vsoti \$326.85 za našo zadrugo, posebno pa sodrugu Franc Liparju, po katerem smo navedeno svoto prejeli. — Za nabavstvo Josip Pintar, A. Bertoucelj in Brunčič. Iz navedene zahvale je torej razvidno, da sem poslal vse nabrane prispevke na določeno mesto. Moja najlepša hvala vsem nabiralcem kakor tudi darovalcem. — Frank Lipar.

Johnston City, Ill. — Delavec nikdar ne ve, kdaj da bo postavljen na cesto, kdaj bo brez zaslužka in jela. Delavci smo popolnoma odvisni od milosti velepodjetnikov. Kadar se njim poljubi ali da nimajo od produkta dovolj profita, tedaj ustavijo obrat in postavijo delavce na cesto, ne da bi jih vprašali, ali imate dovolj sredstev za nedoločen čas, da ne boste stradali vi in vaše družine. Njim je to deveta brigada, oni se le brigajo, da imajo sami dovolj, da so njih blaginje napolnjena, ne brigajo se, kako bodo šane brezposelnih delavcev preskrbele hrano svojim družinam.

Za časa vojne, ko so velepodjetniki gromadili milijone na milijone, smo jim bili delavci dobrodošli, toda ko je bilo vojne konec, so pa takoj prišli na debelo odpuščati delavce iz zavarn in rudnikov, ker so videli, da ne bodo delali več tako velikih dobikov. Armada brezposelnih je narasla dneвно, draginja je pa ostala še vedno na istem mestu, kot je bila za časa vojne. Delavcem so takoj poslali prihranki. In velepodjetniki so to dobro vedeli in pričeli so s gonjo za takozvano odprto delavnico ali "Open shop", kar sami imenujejo "American plan", pričeli so meze utrgavati, pričeli so naval na vse delavske strokovne organizacije. Oni menijo, da jim bo ta načrt uspel, ker vidijo ogromne trupe brezposelnih delavcev brez vsake sredstev za prehrano in mislijo, da se bodo delavci kar topli za kako delo, katerega jim bodo "namigljeno" poudarili. Izjavili so največji industrijski avtoritete, da ne marajo nobenega kolektivnega pozivanja več ali da ne priznajo delavskih strokovnih organizacij, ampak da se bodo pogajali s vsakim delavcem posamezno. V ta namen so se velepodjetniki organizirali in zbrali milijone dolarjev za uničenje delavskih strokovnih organizacij in sklenili mišati na minimum delavske meze, uvesti deseturni in tudi dvanaest urni delavnik uvesti odprto delavnico ali "open shop".

In kaj naj delavci storimo v tem oziru? Najvpečnejše je, organizirati se strokovno, politično in gospodarsko. Organizirati se moramo vsi delavci brez razlike v kakih stroki smo vpisani, med nami mora prevladati duh solidarnosti, in nastopati v vseh ozirih z roko v roki, t. j. pomagati drug drugemu, kot so solidarni velepodjetniki v vseh bojih zoper delavstvo. Pri naših strokovnih organizacijah moramo agitirati, da delavci, ki delajo pomagajo moralno in materialno onim članom organizacij, ki so brez dela. Organizirajmo se politično, udeležimo se siceršnih volitev in volimo kandidate, katere je postavilo politično organizirano delavstvo, ki bodo v postavodajnih zbornicah in drugih javnih uradih delovali na to, da pride delavce do svojih pravic, da bodo delovali na to, da vlada daje v čast brezposelnosti gotovo brezposelno podporo, ali da se v slučajju industrijske depresije skrajša delovni čas, da je mogoče vpsoliti vse delavce, ne pa, kot je sedaj slučaj, da je nekaj delavcev štela po deset in še celo po dvanaest ur, dočim je druga polovica delavcev brez dela. Edino na ta način nam je mogoče izboljšati položaj delavstva.

Dokler bodo velepodjetniki obratovali svoje tovarne samo za profit ne pa za potrebe, toliko časa ne bo odpravljena brezposelnost, toliko časa bodo izkoriščali delavstvo. Delovati je treba na to, da se vsa protikuacija in transportacija podvrži ali nacionalizira, in to dosečemo le, ako izvolimo prave ljudske zastopnike v vse postavodajne zbornice, ki bodo v resnici vpo-

stevili želje ljudstva ne pa posameznih velepodjetnikov. Produkcija in transportacija naj postane ljudska last, to je država, ker ljudstvo tvori državo, ne pa last posameznih oseb, ker samo peščica velepodjetnikov ne tvori državo. Iz delavskih vrst mora izginiti vsa sebičnost in nadomestiti jo mora solidarnost, ker le na ta način moramo izvojevati naše pravice. Združiti se moramo vsi, organizirati vsi politično, strokovno in gospodarsko, nastopati sklopo v vseh ozirih; ker le perfektno organizirani bomo lahko nadomestili sedanji sistem "splošnega izkoriščanja" z boljšim sistemom, v katerem bo tudi delavec človek, v katerem bo tudi delavec deležen plačila za svoje delo in se mu ne bo treba boriti za dobičke, katere padajo raz mize velepodjetnikov. Dokler pa delavci ne bomo perfektno organizirani, t. j. strokovno, politično in gospodarsko, toliko časa ne bomo prišli do cilja, za katerega se borimo.

Delavci rojaki, organizirajte se, politično pokličite vsakokrat ob volitvah na voliče, oddajte vaše glasove kandidatom, katere bodo postavili politično organizirani delavci, in smagajmo naše Glasovnice je ono orožje, s katerim lahko priborimo naše pravice. Kdor pa zametuje glasovnico, je pa sovražnik delavstva, on peha delavstvo v pogubo in je sovražnik kapitalistov, kar je bilo še nekdaj dokazano, da so bili plaščani vojni provokatorji. Delavci rojaki, izogibajte se teh "organizatorjev", ki hočejo čez noč spremeniti celoten sistem, ker pojavili so se zopet v vrstah delavstva. — F. M.

Book Springs, Wyo. — Dne 16. aprila t. l. je tukajšnje društvo "Trdnjava" št. 10. SNPJ priredilo veselico, katere čisti dohodki so bili v podporo dveh članov, ki bolehnata še čez leto dni; eden od teh bolnikov je Slovenec, drugi je pa Šeb iz Lika. Ker rojaki dobro vedo, da sta potrebna podpore, so se tudi udeležili v polnem številu te veselice. Precej podpore sta tudi dobila od tukajšnjih občinskih podružnic premožnega organizacije U. M. W. of America.

Na programu omenjene veselice je bila tudi kratka dramatična igra "Kratka pravda". Igra je sama na sebi zelo kratka in tudi ne posebe zanimiva; toda kljub temu so bili vsi udeleženci te veselice zelo zadovoljni s celotnim programom. Zelo priporočljivo bi bilo, ko bi tukajšnji dramatični odtok vprizorili večkrat kakor dramatično predstavo. Saj smo v ta namen postavili "Slov. nar. dom", da lahko prirejamo resne veselice, koncerte, dramatične predstave in druge zabave. Imamo tudi zmole osebe, moške in ženske, ki lahko nastopajo na dilettantskem odru z velikim uspehom. Gotovo je, da nekateri morajo veliko trčevati, bodisi na času, delu in tudi marsikaterikrat finančno, to da gotovo je pa to, da vsakdo kadar hoče delati za napredek naroda, mora nekaj trčevati. Brez štev ni uspeha in ne uspehka. Vse kar potrebujemo je, nekoliko dela, potrjevanja in veselja, pa vsaka stvar napreduje, in napredovalo bo tudi to.

Nadaljna točka programa je bil nastop tukajšnjega moškega pevskega zbora pod vodstvom rojaka Plemela, ki je zapel več krasnih slovenskih pesmi. Nato je nastopil rojak Leo Poljanec v zelo dobro izbranem "kupletu", s katerim je odšel tukajšnjim pečlarjem še tisto malo veselja do ženitve, katerega so dosedaj imeli. Zelo nerad kritiziram, sploh ne maram, toda izjaviti pa moram, da bi se pevski zbor lahko precej izboljšal, ako bi imeli pevel voljo in tudi veselje. V pevskem zboru so nekateri pomanjkljivosti, katere bi se prav lahko odpravile.

Nato se je vršila presta zabava in ples, ki je končala ob eni uri zjutraj. Ker pa smo nadaljevali z našo zabavo čez dvanaest ur, smo kritično mestno odročilo in objavili so se v dvoranah moške postave in z svendo na hrbtih prsih. K sreči niso stritrali nobene, ampak odšli so z dolgim nosom, ker jim je društveni tajnik pokazal črno na belem, da je dobil dovoljenje od mestne policije oblasti, da lahko plesamo do česte ure zjutraj, ako katerikoli tako zelo srbijo pete, da ne more preje nehati. — Opozorvalec.

Novice iz Jugoslavije.

SOCIALISTIČNA KONFERENCA V BELGRADU.

Belgrad, 31. marta. Dne 27. in 28. marta so oborovali v Belgradu sodrugi centrom...

znižali meze in odpravili osmurni delavski. To v dobi, ko bi bilo vsled naraščajoče draginje...

Pavlovič, Lapčević itd. V imenu slovenskega delavstva je pozdravil zbor...

RAJ NI IZVEDEL za rojaka KOLBEZEN doma iz Križevake vasi pri Metliki na Dolnjakem...

REVOLUCIJA V IZDELOVANJU TRAKTORJEVI S tem, da je prišel "Nelson Four-Wheel-Drive Tractor" na trg...

KJE STA? ZDRAVA KRL SEVERA'S BLODAL W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

Jimmie Higgins. S dnevnikom oživljeno povest IVAN MOLČEK. Jimmie Higgins v amer. vojski.

boljše finančne investicije ni kakor je delavski človek. Toda Lizze ni dala dopovedati in zadržati...

Kmalu je prišel čas, ko je bil Jimmie vesel, da je zankrat kapitaliziral pred nasadnjaštvom...

GENE KA DENARNE POŠILJATVE V Jugoslavijo pošljemo za: \$ 2.00K 240 5.00K 620 10.00K 1,250 25.00K 3,150 50.00K 6,400 75.00K 10,000 374.00K 50,000

PRISILJEVANJE V AMERIKO VTEGNE BITI PREPOVEDANO MATIJA SKENDER

IZPLAČAMO V KRONAH, DINARJIH IN DOLARJIH V GOTOVEM DENARJU V JUGOSLAVIJI. BAKRENE KOTLE VICTORIA SUPPLY CO.

Higgins je molčal kakor mu je bilo rečeno. Najbrže so molčali tudi vsi drugi, ki so imeli opraviti s afero...

Radost in veselje nastane doma v domovini, kadar dobe vest od svojcev iz Amerike...

AMERICAN UNION BANK prodajamo "SIFKARTE". Denar naj se nam pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih...

PRODAJAMO "SIFKARTE". Denar naj se nam pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pislih na: KASPARSKA & OŠBARK Slovenska banka, 70-8th Ave. New York City

PRODAJAMO "SIFKARTE". Denar naj se nam pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pislih na: KASPARSKA & OŠBARK Slovenska banka, 70-8th Ave. New York City

PRODAJAMO "SIFKARTE". Denar naj se nam pošlje po poštinih money-orderih ali po bančnih draftih ali Express čekih ali v registriranih pislih na: KASPARSKA & OŠBARK Slovenska banka, 70-8th Ave. New York City

Pošiljamo denar v staro domovino. Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro. KASPAR STATE BANK, 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.